

SÄKERHETS DATABLAD

Enligt 453/2010 och 1272/2008

(Alla hänvisningar till EU-förordningar och direktiv är förkortade till endast nummerbeteckningen)

Utfärdat 2015-06-01

Nitor®

AVSNITT 1: NAMNET PÅ ÄMNET/BLANDNINGEN OCH BOLAGET/FÖRETAGET

1.1 Produktbeteckning

Handelsnamn**NITOR KOPPARSULFAT**

Leverantörens produktnummer

203127

1.2 Relevanta identifierade användningar av ämnet eller blandningen och användningar som det avråds från

Identifierade användningar

Färgämnen /pigment

Metallytbeläggningsmedel

Användningar som avrådes från

Bekämpningsmedel

1.3 Närmare upplysningar om den som tillhandahåller säkerhetsdatablad

Företag

AB Alfort & Cronholm

Box 110 43

16111 BROMMA

Kontaktperson

Daniel Norén

Telefon

+46(8) 80 21 60

E-post

kundservice@nitor.se

1.4 Telefonnummer för nödsituationer

I nödläge kontakta Giftinformationscentralen, larmnr 112

Giftinformationscentralen (Sverige) icke-akut: Tel 08-33 12 31; <http://www.giftinformationscentralen.se>

AVSNITT 2: FARLIGA EGENSKAPER

2.1 Klassificering av ämnet eller blandningen

Klassificering enligt 1272/2008

Akut toxicitet (Kategori 4 oral)

Irriterande på huden (Kategori 2)

Irriterar ögonen (Kategori 2)

Mycket giftigt för vattenlevande organismer (Kategori Akut 1)

Mycket giftigt med långtidseffekter i vatten (Kategori Cron 1)

2.2 Märkningsuppgifter

Märkningsuppgifter enligt 1272/2008

Faropiktogram

Signalord

Varning

Faroangivelser

H302

Skadligt vid förtäring

H315

Irriterar huden

H319

Orsakar allvarlig ögonirritation

H410

Mycket giftigt för vattenlevande organismer med långtidseffekter

Skyddsangivelser

P102

Förvaras oåtkomligt för barn

P273

Undvik utsläpp till miljön

P280

Använd skyddshandskar och ögonskydd

P301+P312

VID FÖRTÄRING: Kontakta GIFTINFORMATIONSCENTRAL eller läkare om du känner dig dålig

P305+P351+P338

VID KONTAKT MED ÖGONEN: Skölj försiktigt med vatten i flera minuter. Ta ur eventuella kontaktlinser

2.3 Andra faror

Produkten skall förses med kännbar varningsmärkning vid försäljning till allmänheten.

AVSNITT 3: SAMMANSÄTTNING/INFORMATION OM BESTÅNDSDELAR

Denna produkt består av ett rent eller nästan rent ämne.

3.1 Ämnen

Kemisk formel $\text{CuSO}_4 \cdot 5\text{H}_2\text{O}$

Molekylvikt 249.6783

Beståndsdel	Renhet
KOPPAR(II)SULFAT 5-HYDRAT	
CAS nr 7758-99-8	> 98%
EG nr 231-847-6	
Index nr 029-004-00-0	

Förekomst av föroreningar, stabiliseringsmedel eller andra enskilda beståndsdelar än huvud-beståndsdel framgår av det kemiska namnet och renhetsgraden.

Förklaringar till ingrediensernas klassificering och märkning ges i Avsnitt 16e. Officiella förkortningar är skrivna med normal stil. Med kursiv stil anges specifikationer och/eller kompletteringar som använts vid beräkning av blandningens klassifikation, se Avsnitt 16b

AVSNITT 4: ÅTGÄRDER VID FÖRSTA HJÄLPEN

4.1 Beskrivning av åtgärder vid första hjälpen

Generellt

Försök aldrig ge medvetslös person vätska eller annat via munnen.

Vid minsta tvekan eller om symptom kvarstår, sök läkare.

Vid inandning

Låt den skadade vila på varm plats med frisk luft; Kontakta läkare.

Vid kontakt med ögonen

Om möjligt avlägsna omedelbart eventuella kontaktlinser.

Skölj genast med tempererat vatten 15 - 20 min med vidöppna ögon; Sök läkare snarast.

Viktigt! Skölj även under transporten till sjukhus (ögonläkare).

Vid hudkontakt

Normal tvättning av huden anses som tillräckligt; Om symptom ändå uppkommer, kontakta läkare.

Tag av förorenade kläder.

Vid förtäring

Drick genast ett par glas vatten eller mjölk.

Kontakta läkare.

4.2 De viktigaste symptomen och effekterna, både akuta och fördröjda

Kan vid förtäring ge sveda i mun och svalg, samt orsaka illamående, kräkningar, diarré och magsmärtor. Irritation. Feber.

4.3 Angivande av omedelbar medicinsk behandling och särskild behandling som eventuellt krävs

Symptomatisk behandling.

AVSNITT 5: BRANDBEKÄMPNINGÅTGÄRDER

5.1 Släckmedel

Släckes med vattendimma, pulver, koldioxid eller alkoholbeständigt skum.

5.2 Särskilda faror som ämnet eller blandningen kan medföra

Vid brand kan giftiga ämnen spridas.

Koloxider och svaveloxider.

Observera att släckvatten kan innehålla giftiga eller i övrigt skadliga ämnen.

Observera risken för spridning av miljöfarliga ämnen.

Förhindra utsläpp av släckvatten i avloppet. Släckvatten omhändertas enligt gällande föreskrifter.

5.3 Råd till brandbekämpningspersonal

Vid brand använd friskluftsmask.

AVSNITT 6: ÅTGÄRDER VID OAVSIKTLIGA UTSLÄPP

6.1 Personliga skyddsåtgärder, skyddsutrustning och åtgärder vid nödsituationer

Använd rekommenderad skyddsutrustning, se avsnitt 8.

Vid utsläpp i skyddat vatten, kontakta omedelbart räddningstjänsten, tel 112.

Undvik inandning samt kontakt med hud och ögon.

6.2 Miljöskyddsåtgärder

Valla in utsläpp så att det inte rinner ner i dagvattenbrunnar eller i marken.

Kontakta alltid räddningstjänsten vid oavsiktliga utsläpp av denna produkt. Visa detta säkerhetsdatablad.

Förhindra utsläpp till avlopp, mark eller vattendrag.

6.3 Metoder och material för inneslutning och sanering

Uppsamlas försiktigt och transporteras sedan till avfallshanteringsanläggning.

Resterna efter sanering lämnas som farligt avfall. Kontakta kommunens renhållningsverk för närmare information. Visa detta säkerhetsdatablad.

6.4 Hänvisning till andra avsnitt

Se avsnitt 8 och 13 för personlig skyddsutrustning och avfallshantering

AVSNITT 7: HANTERING OCH LAGRING

7.1 Försiktighetsmått för säker hantering

Inandas ej ångorna och undvik kontakt med hud, ögon och kläder.

Arbete med farliga kemikalier bör utföras i dragskåp eller i övrigt i lämpliga väl ventilerade utrymmen.

Produkten skall förvaras så att hälso- och miljörisker förebyggs. Undvik kontakt med människor och djur och släpp inte ut produkten i känslig miljö.

Förvaras i väl tillsluten originalförpackning.

Håll denna produkt avskild från matvaror och utom räckhåll för barn och husdjur.

Ät, drick och rök inte i lokal där denna produkt hanteras.

Arbeta så att spill förebyggs. Om spill ändå skulle uppstå, åtgärda det omedelbart enligt anvisningarna i Avsnitt 6 i detta säkerhetsdatablad.

Undvik dammbildande hantering.

7.2 Förhållanden för säker lagring, inklusive eventuell oförenlighet

Lagras torrt och svalt (frostfritt, men ej över 30°C).

Använd punktutsug, dragskåp eller motsvarande processventilation vid arbete med denna produkt.

Förvaras i väl ventilerat utrymme.

Möjlighet till ögonspolning skall finnas på arbetsplatsen.

Förvaras ej i direkt solljus.

7.3 Specifik slutanvändning

Ej relevant.

AVSNITT 8: BEGRÄNSNING AV EXPONERINGEN/PERSONLIGT SKYDD

8.1 Kontrollparametrar

8.1.1 Nationella gränsvärden AFS 2011:18, Sverige

KOPPAR, OCH OORG. FÖRENINGAR, TOTALDAMM

Nivågränsvärde = 1 mg/m³

KOPPAR, OCH OORG. FÖRENINGAR, RESPIRABELT

Nivågränsvärde = 0,2 mg/m³

Övriga ingredienser (se Avsnitt 3) saknar hygieniska gränsvärden.

8.2 Begränsning av exponeringen

För förebyggande av risker i arbetet måste hänsyn tas till hälsofarorna (se Avsnitt 2, 3 och 11) med denna produkt eller någon av dess ingredienser enligt EU-direktiv 89/391 och 98/24 samt nationell arbetsmiljölagstiftning.

Ögonskydd bör användas vid risk för direktkontakt eller stänk.

Använd skyddshandskar av butylgummi, Viton eller fluorgummi, eller rådfråga arbetsmedicinsk expert för alternativt material. Visa detta säkerhetsdatablad.

Arbete utan skyddshandskar bör endast förekomma vid hantering av mycket små mängder.

Välj mekanisk slitstyrka med hänsyn till arbetsuppgiftens art enligt märkning med vidstående piktogram med fyra siffror som visar motstånd mot nötning, skäreffekter, rivning och punktering där 1 är sämst och 4 eller 5 är bäst.

Skydda all bar hud som kan tänkas komma i kontakt med produkten.

Använd lämpligt andningskydd vid otillräcklig ventilation.

Dammfilter IIb (P2) och filter E (gul) kan behövas.

För begränsning av miljöexponering, se Avsnitt 12.

AVSNITT 9: FYSIKALISKA OCH KEMISKA EGENSKAPER

9.1 Information om grundläggande fysikaliska och kemiska egenskaper

a) Utseende	Form: Kristaller Färg: grönblå
b) Lukt	Luktfritt
c) Lukttröskel	Ej tillämpligt
d) pH-värde	Vid leverans är pH-värdet: I brukslösning är pH-värdet: 3-4 C = 5%
e) Smältpunkt/frys punkt	110 C °C
f) Initial kokpunkt och kokpunktsintervall	653 C °C vid atmosfärtryck (101325 Pa)
g) Flampunkt	Ej tillämpligt
h) Avdunstningshastighet	Ej tillämpligt
i) Brandfarlighet (fast form, gas)	Ej tillämpligt
j) Övre/undre brännbarhetsgräns eller explosionsgräns	Ej tillämpligt
k) Ångtryck	Ej tillämpligt
l) Ångdensitet	8.60
m) Relativ densitet	2,284 kg/L
n) Löslighet	Löslighet i vatten: Lättlöslig (10-20%) Löslig i METANOL, GLYCEROL
o) Fördelningskoefficient: n-oktanol/vatten	Ej tillämpligt
p) Självantändningstemperatur	Ej tillämpligt
q) Sönderfallstemperatur	Ej tillämpligt
r) Viskositet	Ej tillämpligt
s) Explosiva egenskaper	Ej tillämpligt
t) Oxiderande egenskaper	Ej tillämpligt

9.2 Annan information

Inga uppgifter tillgängliga

AVSNITT 10: STABILITET OCH REAKTIVITET

10.1 Reaktivitet

Produkten innehåller inga ämnen som kan ge upphov till farliga reaktioner under normala hanterings- och användningsförhållanden.

10.2 Kemisk stabilitet

Produkten är stabil under normala lagrings- och användningsbetingelser.

10.3 Risken för farliga reaktioner

Ej angivet

10.4 Förhållanden som ska undvikas

Skydda mot värme och direkt solljus.

10.5 Oförenliga material

Undvik kontakt med starka reduktionsmedel.

10.6 Farliga sönderdelningsprodukter

Vid extremt höga temperaturer bildas irriterande och giftiga gaser.

Svaveloxider.

AVSNITT 11: TOXIKOLOGISK INFORMATION

11.1 Information om de toxikologiska effekterna

Allmän eller ospecifik toxicitet

Observera att produkten är hälsoskadlig.

Observera att produkten är eller innehåller miljöfarligt ämne.

Hälsoskadlighet

Produkten är hälsoskadlig.

Frätande och irriterande effekter

Irriterar ögon, hud, slemhinnor och övre luftvägar.

Relevanta toxikologiska egenskaper

KOPPAR(II)SULFAT 5-HYDRAT

LD50 råtta (Dermalt) 24h > 2000 mg/kg

LD50 råtta (Oralt) 24h = 960 mg/kg

AVSNITT 12: EKOLOGISK INFORMATION

12.1 Toxicitet

Produkten är eller innehåller ämne som klassats som hälsoskadligt. Skadlig inverkan på djur, växter och mikroorganismer i närmiljön kan inte uteslutas.

Undvik allt utsläpp i naturen.

12.2 Persistens och nedbrytbarhet

Metoderna för att påvisa bionedbrytbarhet är inte användbara på oorganiska ämnen.

12.3 Bioackumuleringsförmåga

Denna produkt eller dess ingredienser ackumuleras ej i naturen.

12.4 Rörligheten i jord

Produkten är blandbar med vatten och är därför rörlig i mark och vatten.

12.5 Resultat av PBT- och vPvB-bedömningen

Ämnet är varken ett PBT- eller vPvB-ämne.

12.6 Andra skadliga effekter

Ej angivet

AVSNITT 13: AVFALLSHANTERING

13.1 Avfallsbehandlingsmetoder

Avfallshantering för produkten

Produkten är giftig eller hälsoskadlig och avfallet ska därför, om det ej behandlats så att denna risk elimineras, betraktas som farligt avfall.

Beakta även lokala regler för avfallshantering.

Produkten är miljöfarlig och avfallet ska därför, om det ej behandlats så att denna risk elimineras, betraktas som farligt avfall.

Klassificering enligt 2008/98

Rekommenderad avfallskod: 16 03 03 Oorganiskt avfall som innehåller farliga ämnen.

Återvinning av produkten

Denna produkt återvinns normalt inte. Tomma förpackningar lämnas till återvinning där så är praktiskt möjligt. Tillverkaren är ansluten till FTI.

AVSNITT 14: TRANSPORTINFORMATION

Denna produkt förväntas endast transporteras på väg eller järnväg och är därför endast bedömd enligt regelverken ADR/RID. Skulle annat transportsätt bli aktuellt, kontakta utgivaren av detta säkerhetsdatablad.

14.1 UN-nummer

3077

14.2 Officiell transportbenämning

MILJÖFARLIGT ÄMNE, FAST, N.O.S. (KOPPAR(II)SULFAT 5-HYDRAT)

14.3 Faroklass för transport

Klass

9: Övriga farliga ämnen och föremål

Klassificeringskod (ADR/RID)

M7: Miljöfarliga ämnen: Vattenförorenande fasta ämnen

Sekundärfara (IMDG)**Etiketter****14.4 Förpackningsgrupp**

Förpackningsgrupp: III

14.5 Miljöfaror

Se avsnitt 2 och 12.

14.6 Särskilda försiktighetsåtgärder**Tunnelrestriktioner**

Tunnelkategori: E.

14.7 Bulktransport enligt bilaga II till MARPOL 73/78 och IBC-koden

Ej tillämpligt

14.8 Övrig transportinformation

Transportkategori: 3; Högsta totalmängd per transportenhet 1000 kg eller liter.

AVSNITT 15: GÄLLANDE FÖRESKRIFTER

15.1 Föreskrifter/lagstiftning om ämnet eller blandningen när det gäller säkerhet, hälsa och miljö

Ej tillämpligt.

15.2 Kemikaliesäkerhetsbedömning

Bedömning och kemikaliesäkerhetsrapport enligt 1907/2006 Bilaga I har ännu ej utförts.

AVSNITT 16: ANNAN INFORMATION

16a. Upplysningar om vilka förändringar som har gjorts av den föregående versionen**Revisioner av detta dokument**

Detta är första versionen.

16b. Förklaring till förkortningarna i säkerhetsdatabladet**Fulltext för koder för faroklass och kategori nämnda i Avsnitt 3**

Acute Tox 4oral	Akut toxicitet (Kategori 4 oral)
Skin Irrit 2	Irriterande på huden (Kategori 2)
Eye Irrit 2	Irriterar ögonen (Kategori 2)
Aquatic Acute 1	Mycket giftigt för vattenlevande organismer (Kategori Akut 1)
Aquatic Chronic 1; M = 1	Mycket giftigt med långtidseffekter i vatten (Kategori Cron 1)

Utförlig definition av farorna nämnda i Avsnitt 2**Acute Tox 4oral**

ATE (acute toxicity estimate - uppskattad akut toxicitet) 300-2000 mg/kg

Skin Irrit 2

En eller flera kriterier 1-3 för hudirritation föreligger

Eye Irrit 2

Om ett ämne när det appliceras i ögat på ett djur framkallar följande positiva reaktioner hos minst 2 av 3 testade djur:

- hornhinnegrumling ≥ 1 och/eller
- irit ≥ 1 , och/eller
- konjunktival rodnad ≥ 2 och/eller
- konjunktivalt ödem (kemos) ≥ 2

beräknade som medelvärden efter en bedömning

vid 24, 48 och 72 timmar efter det att testmaterialet applicerats, och som helt går tillbaka inom en observationsperiod på 21 dagar

Aquatic Acute 1

Akut fara för vattenmiljön

96 h LC50 (för fisk) ≤ 1 mg/l och/eller

48 h EC50 (för kräftdjur) ≤ 1 mg/l och/eller

72 eller 96 h ErC50 (för alger eller andra vattenväxter) ≤ 1 mg/l

Aquatic Chronic 1; M = I

Fara för skadliga långtidseffekter för vattenmiljön.

96 h LC50 (för fisk) ≤ 1 mg/l och/eller

48 h EC50 (för kräftdjur) ≤ 1 mg/l och/eller

72 eller 96 h ErC50 (för alger eller andra vattenväxter) ≤ 1 mg/l och ämnet är inte snabbt nedbrytbart och/eller den experimentellt fastställda BCF ≥ 500 (eller, om värdet på BCF saknas, används log Kow ≥ 4)

Förklaringar till förkortningar i Avsnitt 14

ADR Europeiska överenskommelsen om internationell transport av farligt gods på väg

RID Reglementet för internationell transport av farligt gods på järnväg

Tunnelrestriktionskod: E; Passage förbjuden genom tunnlar av kategori E.

Transportkategori: 3; Högsta totalmängd per transportenhet 1000 kg eller liter.

16c. Hänvisningar till viktig litteratur och datakällor

Datakällor

Primärdata för beräkningen av farorna har i första hand hämtats från den officiella europeiska klassifikationslistan, 1272/2008 Bilaga I, uppdaterad till 2015-06-01.

Där sådana uppgifter saknas har i andra hand använts den dokumentation som ligger till grund för den officiella klassificeringen, t ex IUCLID (International Uniform Chemical Information Database). I tredje hand har använts information från ansedda internationella kemikalieföretag, och i fjärde från övrig tillgänglig information, t ex från andra leverantörers säkerhetsdatablad eller från ideella organisationer, varvid en expertbedömning skett av källans trovärdighet. Om, trots detta, tillförlitlig information inte hittats, så har farorna bedömts av expertis på grundval av kända faror från liknande ämnen, varvid principerna i 1907/2006 och 1272/2008 har följts.

Fulltext för författningar nämnda i detta säkerhetsdatablad

- 453/2010 KOMMISSIONENS FÖRORDNING (EU) nr 453/2010 av den 20 maj 2010 om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (REACH)
- 1272/2008 EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 1272/2008 av den 16 december 2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar, ändring och upphävande av direktiven 67/548/EEG och 1999/45/EG samt ändring av förordning (EG) nr 1907/2006
- AFS 2011:18 Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd om hygieniska gränsvärden
- 89/391 RÅDETS DIREKTIV (89/391/EEG) av den 12 juni 1989 om åtgärder för att främja förbättringar av arbetstagarnas säkerhet och hälsa i arbetet
- 98/24 RÅDETS DIREKTIV 98/24/EG av den 7 april 1998 om skydd av arbetstagares hälsa och säkerhet mot risker som har samband med kemiska agenser i arbetet (fjortonde särdirektivet enligt artikel 16.1 i direktiv 89/391/EEG)
- 2008/98 EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2008/98/EG av den 19 november 2008 om avfall och om upphävande av vissa direktiv
- 1907/2006 EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 1907/2006 av den 18 december 2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach), inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet, ändring av direktiv 1999/45/EG och upphävande av rådets förordning (EEG) nr 793/93 och kommissionens förordning (EG) nr 1488/94 samt rådets direktiv 76/769/EEG och kommissionens direktiv 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG och 2000/21/EG Bilaga I

16d. Metoder för att utvärdera information som avses 1272/2008 Artikel 9 som användes för klassificeringen

Beräkningen av farorna med denna blandning har gjorts som en sammanvägd bedömning med hjälp av en expertbedömning i enlighet med 1272/2008 Bilaga I, där all tillgänglig information som kan ha betydelse för att fastställa farorna med blandningen vägs samman, och i enlighet med 1907/2006 Bilaga XI.

16e. En förteckning över relevanta faroangivelser och skyddsangivelser

Fulltext för faroangivelser enligt GHS/CLP nämnda i Avsnitt 3

- H302 Skadligt vid förtäring
- H315 Irriterar huden
- H319 Orsakar allvarlig ögonirritation
- H400 Mycket giftigt för vattenlevande organismer
- H410 Mycket giftigt för vattenlevande organismer med långtidseffekter

16f. Råd om lämplig utbildning för anställda för att skydda människors hälsa och miljön

Varning för felaktig användning

Denna produkt kan orsaka allvarlig skada vid felaktig användning. Läs och följ noga anvisningarna i detta säkerhetsdatablad samt övrig riskinformation. Vid yrkesmässig användning ansvarar arbetsgivaren för att personalen väl känner till farorna.

Övrig relevant information

Uppgifter om detta dokument

Detta säkerhetsdatablad har genererats av programmet KemRisk®, KemRisk Sweden AB, Teknikringen 10, SE-583 30 Linköping, Sverige.